

Тринадесета Международна олимпиада по лингвистика

Благоевград (България), 20–24 юли 2015 г.

Задачи за индивидуалното състезание

Не преписвайте условията. Решавайте всяка задача на отделен лист (или листове). На всеки лист пишете номера на решаваната задача, номера на мястото си и фамилното си име. Иначе работата Ви може да не бъде оценена по достойнство.

Обосновавайте получените отговори. Отговор, даден без всякакво обяснение, макар и да е съвсем верен, се оценява ниско.

Задача №1 (20 точки). науатл:

$$mahtlactli-on-cē \times mahtlactli = mēcūil-pōhualli-on-mahtlactli \quad (1)$$

$$cem-pōhualli \times ōme = ōm-pōhualli \quad (2)$$

$$yē-pōhualli-on-chicōme + mahtlactli-on-nāhui = nāuh-pōhualli-on-cē \quad (3)$$

$$mēcūilli + ōme = chicōme \quad (4)$$

$$mahtlactli-on-ēyi \times ēyi = cem-pōhualli-on-caxtōlli-on-nāhui \quad (5)$$

$$mēcūilli \times ēyi = caxtōlli \quad (6)$$

арамба:

$$ngámbi + ngámbi = ngámbi \times yànpaaro \quad (7)$$

$$ngámbi + asàr = tambaroy \quad (8)$$

$$yànpaaro tàxwo + fete asàr tàxwo = yànpaaro fete \quad (9)$$

$$yenówe \times yenówe tàxwo = fete yenówe tàxwo \quad (10)$$

$$nimbo \times fete = tarumba \quad (11)$$

$$nimbo + yànpaaro tàxwo = yenówe tàxwo \quad (12)$$

науатл:арамба:

$$yē-tzontli-on-nāuh-pōhualli-on-caxtōlli-on-cē = ndamno \quad (13)$$

$$cen-tzontli-on-cem-pōhualli-on-mahtlactli-on-ōme = yànpaaro tarumba \quad (14)$$

$$cen-tzontli = tarumba tambaroy fete asàr \quad (15)$$

$$cen-xiquipilli = weremeke tarumba nimbo yànpaaro \quad (16)$$

(a) Напишете с цифри равенствата (1–12) и числата (13–16).

(b) Напишете на науатл: 42; 494.

(c) Напишете на арамба: 43; 569.

⚠ Класическият науатл, от юто-ацтекското семейство, е бил езикът на империята на ацтеките в Мексико.

Езикът арамба (още наричан серки, серкисетави или горноморхедски) е от южноцентралнопапуаското семейство. Говори се от около 970 души в Папуа Нова Гвинея.

—Милена Венева

Задача №2 (20 точки). Дадени са глаголни форми на бесленейския диалект на кабардино-черкезкия език (говора на село Уляп, Република Адигея) в латинска транскрипция с поставени ударения и българските им преводи:

defən	мога да шия
g ^w əš'əʔén	говоря
máde	шие
mášxe	яде
meçántx ^w e	плъзга се
meg ^w əš'əʔéf	може да говори
mes	гори
mebəbápe	наистина лети
mešxápe	наистина яде
mezeqáfe	прави се, че хапе
sən	горя
ʔəg ^w ərəg ^w ən	треперя

(а) Преведете на български:

zeqén, medéf, medáfe, səfən, meg^wəš'əʔe, mebáb.

Ето още няколко бесленейски думи:

çántx ^w eçəm	не се плъзга
çántx ^w et	плъзгаше се
çentx ^w éft	можеше да се плъзга
dápet	наистина шиеше
défxeme	ако могат да шият
çántx ^w exeme	ако се плъзгат
meʔəg ^w ərəg ^w xə	треперят
səfçəm	не може да гори
bəbme	ако лети
bəbxet	летяха
šxeme	ако яде
ʔəg ^w ərəg ^w çəm	не трепери

(b) Преведете на български:

çentx^wéfxeme, šxáfexəçəm, bəbáft, šxet, ʔəg^wərəg^wépepe.

(c) Преведете на бесленейски диалект:

шият; правят се, че летят; наистина гореше; не може да яде; ако
говорят; хапят.

Не забравяйте да означите ударенията.

⚠ Кабардино-черкезният език е от абхазо-адигейската група на севернокавказкото семейство. Говори се в Руската федерация (516 000 души), както и в Турция и други близкостоични страни.

ç, g^w, ç, š, š', ʔ, x, x^w, ʒ, ʔ са съгласни звукове; ə е гласен звук. Знакът „‘“ означава ударение.

—Пьотър Аркадиев

Задача №3 (20 точки). Soundex е алгоритъм за кодиране на имена. Разработен е в САЩ в периода 1918–1922 г. от Робърт Ръсел и Маргарет Кинг Одел, за да се улесни търсенето на подобно звучащи фамилни имена. В средата на XX век Soundex е широко използван в САЩ за анализ на резултатите от преброяванията на населението в периода 1890–1920 г.

По-долу е дадена примерна карта с данни от преброяването на населението през 1910 г. Можете да видите Soundex-кода за *Wilson*, който е W425.

LOUISIANA				
HEAD OF FAMILY		E.O.	SHEET	
W 425 Wilson, Alice		118	17	
COLOR	AGE	BIRTHPLACE		
B	42			
COUNTY	St. Landry		CITY	
OTHER MEMBERS OF FAMILY				
NAME	RELATIONSHIP	AGE	BIRTHPLACE	
Eugene	W	46		
Begina	D	15		
Walter	S	13		
Louisa	D	12		
Camila	D	7		
Conell	S	7		
Hudson	S	4		

FORM 10-636 (4-20-61)
1910 CENSUS INDEX - FAMILY

U.S. DEPARTMENT OF COMMERCE
BUREAU OF THE CENSUS

Източник: <https://familysearch.org/learn/wiki/en/Soundex>

Даден е списък от фамилни имена и съответстващите им Soundex-кодове в случаен ред. Някои символи са изпуснати:

<i>Allaway, Anderson, Ashcombe, Buckingham,</i>	S312, T ₁ 6 ₁ , ₁ 5 ₁ 3, C42 ₁ , T520,
<i>Chapman, Colquhoun, Evans, Fairwright,</i>	L ₁ 42, A536, C155, ₁ 623, S356,
<i>Kingscott, Lewis, Littlejohns, Stanmore,</i>	₁ 252, ₁ 152, ₁ 330, A251, A400, L2 ₁ 0
<i>Stubbs, Tocher, Tonks, Whytehead</i>	

- Опишете постъпково как се генерира Soundex-код.
- Определете съответствията между фамилните имена и Soundex-кодовете и възстановете изпуснатите символи.
- Генерирайте Soundex-кодове за следните фамилни имена:

Ferguson, Fitzgerald, Hamnett, Keefe, Maxwell, Razey, Shaw, Upfield.

—Александър Пиперски

Задача №4 (20 точки). Дадени са изречения на езика уамбая и българските им преводи:

1. <i>Ngarlu nya.</i>	Ти танцува.
2. <i>Gulugba ngu.</i>	Аз ще спя.
3. <i>Bardbi ga bungmanya.</i>	Старицата избяга.
4. <i>Ngunybulugi barrawunguji.</i>	Лекарят има къща.
5. <i>Ngajbi nginya.</i>	Аз те видях.
6. <i>Dagumajba nguyu ngunybulugi.</i>	Тя ще удари лекаря.
7. <i>Alanga gu ngarlujba janjingunya.</i>	Момичето ще танцува с кучето.
8. <i>Ngajba gununyu.</i>	Той ще те види.
9. <i>Ngirra nga gijilulu.</i>	Аз откраднах парите.
10. <i>Yagujba nyu barrawuwaji.</i>	Ти ще го оставиш без къща.
11. <i>Daguma ngiyinga bungmanyani.</i>	Старицата ме удари.
12. <i>Bardbi ga darranggunguji.</i>	Той избяга с пръчката.
13. <i>Alayulu ngiya juwa.</i>	Тя намери мъжа.
14. <i>Juwani gina ngajbi gijilulungunya.</i>	Мъжът я видя с парите.
15. <i>Yagu gininga.</i>	Той ме остави.
16. <i>Bungmaji gina ngajbi balamurruwaji.</i>	Той видя стареца без копие.
17. <i>Dirragba gu bungmaji.</i>	Старецът ще скача.

(a) Преведете на български:

18. *Alayulujba nguyunyu bungmanyani.*
19. *Yagu gininya.*
20. *Janji darranguwaji.*
21. *Ngirra nya alanga.*
22. *Daguma nyinga.*
23. *Dirragbi ga balamurrungunya.*

(b) Преведете на уамбая:

24. Ти ще ме оставиш.
25. Лекарят спа.
26. Мъжът ще избяга с парите.
27. Той ще открадне кучето.
28. Момичето те видя.

⚠ Езикът уамбая е от западнобарклийското семейство. Говори се от около 50 души в Северна територия, Австралия.

—Ксения Гилярова

Задача №5 (20 точки). Дадени са 25 полустихия на сомалийски език, написани в размера масафо:

1. ogaadeen ha ii dirin	14. daliilkii ku siiyaye
2. duul haad amxaaraa	15. miyaad iigu duurxuli
3. kaa dooni maayee	16. dorraad adigu kama dhigin
4. amba waa ku daba geli	17. ma deldelin raggoodii
5. dakanka iyo qaankee	18. deelqaadkan aad tiri
6. anaa been dabaadee	19. diigaanyo ciidana
7. galbeed uga dareershaan	20. wax ma kala dillaallaa
8. dalkaad adigu joogtiyo	21. duunyada ka qaadoo
9. dar alliyo heshiis iyo	22. diinkiyo dugaaggiyo
10. mase waa dayoobeen	23. dildillaaca waaberi
11. dacalkaaga kuma shuban	24. dibnahaaga kama qiran
12. miyaan duudsiyaayaa	25. hobyoo wixii ka soo degey
13. doodaye maxaad oran	

За да разберете по-добре устройството на масафо, ето 10 полустихия, които са получени от автентични полустихия чрез случайно размятане на думите в рамките на едно полустихие. Може някои от тях да удовлетворяват правилата на стихосложението, но при повечето не е така:

26. u anigaa lehe diin	31. kuu miyuu tari wax dafir
27. waad nimankaad ma diidi	32. kuu daalasaayee nin
28. qoran daftarkaaga kuma	33. shareecada dikrigiyo
29. fuushaan kaama dusha	34. dumarkii furayaan ma
30. helo dabacayuun kulaan	35. ogaadee diyaar kuu

(a) Опишете структурата на полустихието в размер масафо.

(b) Дадени са още 10 полустихия в размер масафо. Пет от тях са автентични, а другите пет са получени чрез случайни размятания. Кое какво е?

36. war ismaaciil daarood	41. digaxaarka mariyoo
37. dir miyaad wadaagtaan	42. ciid iyo doolo diraac
38. labadaad ka duudiye	43. nooma keeneen darka
39. ka jannadaad daahiye	44. kala deyaayaa miyaan
40. adiga iyo deriskaa	45. wuxuun kaa danqaabaan

—Александър Пиперски

Редактори: Божидар Божанов (отг. ред.), Милена Венева, Дмитрий Герасимов, Ксения Гилярова, Станислав Гуревич, Иван Держански (техн. ред.), Хю Добс, Борис Иомдин, Бруно Л'Асторино, Джегю Ли, Елица Миланова, Мийна Норвик, Алексей Пегушев, Александър Пиперски, Мария Рубинщейн, Даниел Руцки, Артур Семенюк, Павел Софрониев, Габриела Хладник, Цао Цитун, Естер Шейнкман.

Български текст: Божидар Божанов, Милена Венева, Иван Держански.

Наслука!